

Information från expertgrupp och kommitté för frukt och grönt – 25 november 2024

1 Marknadssituationen

Kommissionen presenterade den aktuella marknadssituationen för sektorn för frukt och grönt. Preliminära siffror för konsumtionen av frukt och grönsaker i EU 2023, visar på en minskning med 5 procent jämfört med föregående år.

Värdet av EU:s produktion av frukt uppgick under 2023 till 35,9 miljarder euro, vilket är en ökning med 6,8 procent jämfört med 2022. Värdet för grönsaker och trädgårdsväxter uppgick till 71 miljarder euro 2023, en ökning med 6 procent jämfört med 2022. Dessa två sektorer står för 13,2 respektive 6,7 procent av EU:s totala värde för jordbruksprodukter.

Kazakstan introducerade ett importförbud för äpplen 8 oktober, som ska gälla till 31 december 2024. Ett sådant förbud skulle dock inte påverka EU:s export i så hög grad. Det är Polen som står för nästan all export till Kazakstan från EU, 59 tusen ton av totalt 61 tusen ton. Endast 10 tusen ton av Polens export skedde under månaderna oktober-december under förra året.

Äpplen: den senaste uppskattningen av skörden i EU för säsongen 2024/25 ligger runt 10 miljarder ton 2024, vilket skulle vara den lägsta skörden de senaste tio åren. Extrema väderrelaterade händelser har påverkat innevarande säsong negativt. I Polen, som är EU:s största producent av äpplen förväntas skörden 2024 minska med närapå 20 procent jämfört med föregående år. Priserna låg på en stabil nivå i början av säsongen (aug-okt), något högre än föregående år och väl över medelvärdet för de senaste fem åren. Under samma period (aug-okt) har exporten minskat jämfört med motsvarande period föregående år och importen ligger något högre. Konsumtionen av färska äpplen uppvisar en negativ trend, det finns behov av att nå ut till främst yngre konsumenter. Priserna på äppeljuice är fortsatt höga eftersom det är brist på råvara.

Citrus: säsongen 2023/24 påverkades produktionen negativt av ogynnsamma väderförhållanden, speciellt i Spanien. Den låga produktionen innebar dock historiskt höga priser. EU:s import av apelsiner från Egypten har ökat jämfört med föregående år. Importen av apelsiner från Sydafrika minskade med ungefär 30 procent. Egypten och Sydafrika är de två länder från vilka EU importerar störst volym apelsiner. De två största mottagarländerna för EU:s export av apelsiner är UK och Schweiz.

Persikor och nektariner: vädret har under året inte haft någon större negativ påverkan på produktionen. Även priserna har generellt sett varit bra under 2024.

Tomater: efter några mycket bra år, inleddes 2024 med låga priser, ett läge som kvarstod till maj. Prisbilden därefter fram till augusti var i linje med medelvärdet för de senaste fem åren för de flesta medlemsländer. Under september och oktober ökade priserna något beroende på begränsat utbud. Jämfört med föregående år är EU:s export högre och EU:s import lägre än innevarande år. Den största delen av exporten går till UK och importen kommer i störst utsträckning från Marocko och Turkiet. De tre största exportländerna i världen (EU:s internhandel inkluderad) är Spanien, Nederländerna och Marocko. Ungefär hälften av Marockos export går till Frankrike.

För bearbetade tomater är produktionen i världen stabil och hög och förväntas 2024 uppgå till 46 miljoner ton, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med föregående år. I EU förväntas produktionen öka med lika mycket och uppgå till 11 miljoner ton. En stor produktionsökning i Kina (30 procent högre än förra året) innebär att landet blir världens största producent av tomater till bearbetning, vilket kan sätta press på producenterna i EU.

Spanien framförde att de senaste konsumtionssiffrorna, som sträcker sig fram t.o.m. augusti, visar på en något positiv utveckling av frukt- och grönsakskonsumtionen. Värdet av fruktproduktionen har ökat mer än motsvarande värde för grönsaker. Spanien håller på att utvärdera skadorna av det oväder som drabbade vissa delar av landet i början av november.

Grekland rapporterade om att väderförhållanden bidragit till problem med små storlekar på citrusfrukter och att växtsjukdomar och skadegörare orsakat sämre kvalitet.

Polen framförde att höga priser på frukt och grönsaker tros bidra till att konsumtionen sett till hela året kommer att minska. Ofördelaktigt väder (frost, hagel, höga temperaturer och torka) har inneburit problem för många grödor såsom grönsaker, äpplen och päron. Skörden av frukt och grönsaker på friland uppskattas bli 14 respektive 5 procent lägre än förra året. Skörden av växthusodlade tomater tros däremot öka med 20 procent, eftersom odlingsarealen ökat.

Tyskland framförde att produktionen av äpplen förutses bli 14 procent lägre än förra årets även då låga produktion. Efterfrågan på äpplen bedöms också vara låg.

Ungern rapporterade om en ökad konsumtion av frukt och grönsaker, med anledning av lägre priser. Frost under våren innebär att produktionen av aprikoser förväntas bli 50 procent lägre än förra året.

Nederländerna uppgav att priserna på tomater 2024 är tillbaka på en bra nivå. Priserna på äpplen och päron ligger något under föregående års nivå.

Frankrike rapporterade om produktionsökningar med 7 procent för äpplen och päron samt även bra prisnivå. Tomatmarknaden uppgavs vara svår, då det under sommarmånaderna finns ett stort utbud men begränsad efterfrågan. Under hösten stiger efterfrågan men då finns sämre utbud.

Italien framförde att produktionen av citrus förväntas minska med anledning av torka. Detta innebär dessutom mindre storlekar och sämre kvalitet. Höga temperaturer har inneburit att produktionen av tomatproduktionen till färsk konsumtion minskat något under augusti – november. Italien oroades också över den stora produktionsökning av tomater till bearbetning som skett utanför EU. De ansåg att har en cyklon drabbat en stor yta med odlingar som nu står under vatten. Utvärdering pågår om skadeläget. Varmt väder har påverkat skördevolymerna av många grödor negativt, men kvaliteten ser ut att vara bra. Prisbilden för tomater till färsk konsumtion är bra. Produktionen av tomater till bearbetning förutses minska, eftersom kraftigt regn drabbat norra delarna av landet.

2 Krav på marknadsinformation för frukt och grönt

Kommissionen visade en tabell över vilka prisuppgifter som respektive medlemsland ska skicka in.

3 Krav på rapportering av icke-överensstämmelser

Diskussion om krav på rapportering av icke-överensstämmelser vid kontroll av uppfyllelse av EU:s handelsnormer för frukter och grönsaker enligt genomförandeförordning (EU) 2023/2430.

Idag ska resultatet av kontroller av produkter från ett annat land (EU eller tredje land) som uppdagar icke-överensstämmelser med handelsnormer för frukt och grönsaker rapporteras såväl till kommissionen som till medlemsländer som kan beröras av stoppet. I det nya regelverket som trädet ikraft den 1 januari 2025 behöver inte alla meddelanden om icke-överensstämmelser skickas till kommissionen. Det räcker om de skickas till de medlemsländer som kan beröras.

4 Översyn av kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/891

Kommissionen gick igenom de ändringar som de gjort sedan förra mötet. Flertalet ändringar rör hänvisningar till andra förordningar.

Vid förra mötet framhölls att en definition av vad som är en transnationell PO redan finns i den delegerade förordningen (EU) 2016/232. Kommissionen har nu strukit definitionen i artikel 2.1 (d) och istället lagt in en referens till definitionen i förordning (EU) 2016/232 i en ny artikel 2.1 (f).

Kommissionen har förtydligat att produkter till bearbetning kan bearbetas antingen av PO själv eller ett fristående företag.

Hänvisning till artiklarna 22 och 23 för uträkning av värdet av den marknadsförda produktionen (VMP) har ändrats till en referens till artiklarna 30, 31 och 32 i förordning (EU) 2022/126, där detta redan finns beskrivet. När det gäller artikel 9 om att lägga ut delar av ett verksamhetsprogram på entreprenad så efterfrågades ett förtydligande av vilka typer av företag som en PO kan använda för att lägga ut verksamhet på.

I artikel 10.2 har en referens till artikel 22 bytts ut mot en referens till artikel 31 i (EU) 2022/126 där uträkning av VMP finns beskrivet. Här finns en ändring att om värdet av den marknadsförda produktionen har minskat med 35 procent eller mer så får VMP sättas till 85 procent av det genomsnittliga VMP under de tre senaste åren. Artikel 23 i (EU) 2017/891 hade en liknande skrivning men där föreskrevs att värdet skulle sättas till 65 procent istället för nuvarande 85 procent.

I artikel 12 har det gjorts ett förtydligande om verksamhet outsourcas till dotterföretag måste dessa uppfylla de övergripande syften som finns för stödet.

På frågan om vad som händer med en transnationell PO:s erkännande, om denna PO har en medlem i ett annat land och denna medlem lämnar organisationen, svarade kommissionen att en transnationell PO ska ses som en vanlig PO men med medlemmar i mer än ett land. I det beskrivna fallet fortsätter PO:n att vara en PO men är inte längre en transnationell PO.

Artikeln 14 föreskriver att när två PO går samman så ska den nya PO:n som bildas få ett nytt nummer. Ett MS framförde att det vanligaste är att en PO upplöses och medlemmarna går över till en annan snarare än att två upplöses och bildar en ny. De ansåg att man då inte ska behöva ge den kvarvarande PO:n ett nytt nummer.

5 Diskussion om översyn av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/892

Kommissionen gick igenom de ändringar som de gjort sedan förra mötet.

Ingångsprissystemet som tillämpas i frukt och grönsakssektorn innebär att produkter som importeras till mycket låga priser beläggs med en extra påläggstull. Detta kräver dock att kommissionen varje dag och för varje ursprung fastställer ett schablonimportvärde som enligt nuvarande förordning ska vara det viktade medelvärdet för import från de aktuella ursprung. Det tidigare förslaget att "viktade" ska strykas har nu tagits bort. Dessutom behöver de priser som ligger till grund för schablonimportvärdet bara rapporteras varje vecka istället för varje dag.

6 Övriga frågor

Inga övriga frågor diskuterades.